

AMERİKAN HASTANESİ MERKEZİ STERİLİZASYON ÜNİTESİNDE STERİLİZASYON SÜREÇLERİ

A. PARLAK, N. ERDEMİR ÇAKMAK

VKV Amerikan Hastanesi, İSTANBUL

Giriş: Tekrar kullanılabilir malzemelerin çeşitlilikleri düşünüldüğünde dekontaminasyon, dezenfeksiyon ve sterilizasyon için çeşitli yöntemler kullanmak gerekmektedir. Bu yöntemlerden her hangi birinin uygunsuz kullanımı başta hasta güvenliğini tehdit ederken, çalışmaları yasal zorunluluklarla karşı karşıya bırakır.

Amaç: Doğru şekilde temizlenmiş ve hazırlanmış (paketlenmiş) olan malzemeleri aynı şekilde uygun sterilizasyon yöntemi ile güvenilir ve amaçlanan hedefe ulaşmış, dünyaca kabul görmüş standartlara uygun şekilde kontrol ve dökümantasyonu yapılmış olarak son kullanıcıya ulaştırmaktır.

Uygulama: Temizlik/dekontaminasyon, dezenfeksiyon ve sterilizasyon öncesi vazgeçilemez temel unsurlardır.

Temizlik, manuel veya makinalarla yapılabilir. Manuel temizlik: ultrasonik temizleyici, yıkama makinesi gibi mekanik temizleyicilerin olmadığı durumlarda ve kırılabilir, hassas, makinada temizlenemeyecek aletler söz konusu olduğunda uygulanır. Hastaneler kendi olanakları doğrultusunda yıkama sistemlerine sahip olabilirler.

Isıya dayanıklı malzemeler; çelik cerrahi aletler, laparoskopik aletleri, sepetler, anestezi ekipmanları, yıkama makinaları ve malzemeye uygun aparatlar ile makinalara ve yıkama programlarına uygun deterjanlar kullanılarak, makinalarında temizlenir bu arada termal dezenfeksiyonu sağlar.

Isıya duyarlı malzemeler; hassas mikrocerrahi aletler ve göz aletleri, soğuk ışık kordonları, optikler, unipolar, bipolar kordonları, motor ataçmanları, laparoskopik ve kanüllü endoskopik aletler gibi malzemeler manuel olarak, batırma banyosu, solüsyon kapları, basınçlı su ve hava tabancaları, değişik boy ve ebatlarda fırçalar gibi yardımcı malzemeler kullanılarak temizlenir. Aletler şebeke suyu ile yıkansa bile mutlaka demineralize su ile durulanmalıdır.

Kuralına ve sterilizasyon yöntemine göre yapılmış paketleme işlemi, steril malzemeyi son kullanma tarihi ve kullanım anına kadar kontaminasyondan koruyarak her an kullanıma hazır bulundurur. Paketleme malzemeleri sterilizasyon yöntemine uygun olmalıdır. Kimyasal buharın nüfusuna izin vermemeli, gaz konsantrasyonunu düşürmemeli, engellememeli, işlem sonrası çıkışına izin vermelidir. Buhar ile sterilizasyonda buharın nüfus etmesine izin vermeli, ısıyı iletmeli, sıcaklıktan tahrir olmamalıdır.

Yöntem ne olursa olsun sterilizasyon işleminin güvenilir olabilmesi için amaçlanan hedeflere ulaşıldığının uluslararası standartlar dikkate alınarak, kontrolünün yapıp kayıt altına alınması gerekir.

Fiziksel kontroller, cihaz üzerindeki zaman, sıcaklık, basınç gibi parametrelerin printer çıktıları, standartlarda belirlenen test indikatörleri (sınıf II) ve sınıf I, III, IV, V, VI indikatörler, biyolojik kontroller (hastalık yapma yeteneği azaltılmış mikroorganizmalardan standartlarda belirtilen özelliklerde hazırlanmış indikatörler) yapılmalı ve dökümanite edilmelidir.

Sonuç: Temizlenemeyen malzeme dezenfekte edilemediği gibi, steril edilemez.

Steril paketlerin raf ömrü, paket materyalinin özelliğine, paketleme şekline, ön görülen steril saklama koşullarının ne kadarını gerçekleştirildiğine, paket materyali üreticisinin önerilerine dikkat edilerek kurum tarafından belirlenir. Sterilizasyon kontrol uygulamaları geriye dönük veri oluşturacak şekilde dökümanite edilerek beş yıl süre ile arşivlenmelidir.